

UCHWAŁA

Dnia 29 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Maria Szczepaniec

Protokolant Karolina Majewska

przy udziale Juliusza Rudaka - prokuratora Prokuratury Krajowej Wydziału Spraw Wewnętrznych

w sprawie X. Y. - prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w W.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu w dniu 29 maja 2025 r.

zażalenia prokuratora X. Y. na uchwałę Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2024 r., sygn. akt I ZI 80/23 w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. – prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w W. za czyn z art. 217 § 1 k.k.

- 1. utrzymuje w mocy zaskarżoną uchwałę;**
- 2. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.**

[M. T.]

Tomasz Demendecki

Paweł Wojciechowski

Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy uchwałą z 18 stycznia 2024 r., w sprawie o sygn. akt I ZI 80/23 zezwolił na pociągnięcie X. Y. - prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w W. do odpowiedzialności karnej za to, że: w dniu 26 września 2021 r. w H., woj. [...], naruszył nietykalność cielesną K. C. w ten sposób, że przytrzymując pokrzywdzoną lewą ręką za jej prawy bark, prawą ręką uderzył ją pięścią w okolice szczęki dolnej, a następnie chwycił oburącz za przeguby dłoni, uniósł do góry i przytrzymał, tj. o czyn wyczerpujący znamiona występkę z art. 217 § 1 k.k. (uchwała wraz z uzasadnieniem – k. 25-30).

Zażalenie na powyższą uchwałę złożył prokurator X. Y. Zaskarżonej uchwale zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść uchwały, polegający na przyjęciu, iż zgromadzony i przedstawiony we wniosku Prokuratury Krajowej Wydziału Spraw Wewnętrznych materiał dowodowy uzasadnia w świetle przepisu art. 135 § ust. 5 ustawy Prawo o prokuraturze wyrażenie zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej, gdy materiał dowodowy nie zawiera, wbrew treści art. 4 k.p.k., dowodów świadczących na korzyść oskarżonego, mogących przyczynić się do wyjaśnienia całokształtu materiału dowodowego. W uzasadnieniu wskazał, że Sąd I instancji nie zapoznał się z postanowieniem Rzecznika Dyscyplinarnego dla [...] okręgu regionalnego, który w następstwie przeprowadzenia postępowania nie zauważył, aby czyn obwinionego wypełniał znamiona jakiegokolwiek czynu zabronionego, jak również deliktu dyscyplinarnego. Skarżący zwrócił się o dopuszczenie ww. dokumentu w poczet akt sprawy i wniósł o zaniechanie wyrażenia zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej (zażalenie – k. 39-41).

W odpowiedzi na zażalenie prokuratora X. Y., I. P. prokurator delegowany do Prokuratury Krajowej wniosła o jego nieuwzględnienie i utrzymanie zaskarżonej uchwały w mocy. W uzasadnieniu odpowiedzi, odnosząc się merytorycznie do zaprezentowanego przez skarżącego zarzutu, wskazała, że jest on chybiony, albowiem, zgodnie z przywołanym przez nią orzecznictwem, naruszeniem nietykalności cielesnej są wszelkie kontakty fizyczne, które są obraźliwe, kłopotliwe, czy po prostu niepożądane, jak również są to wszystkie czynności oddziałujące na ciało innej osoby, które nie są przez nią akceptowane, zaś samo naruszenie nietykalności cielesnej nie musi łączyć się z powstaniem obrażeń, jednakże musi

mieć ono wymiar fizyczny. Ponadto, wskazała, że skarżący był osobą zgłaszającą interwencję policyjną, jednakże w zgłoszeniu telefonicznym na numer alarmowy, w trakcie rozpytania oraz w toku przesłuchania w postępowaniu przygotowawczym podał, że oboje z A. B. zostali pobici przez K. C., podczas gdy z materiału dowodowego postępowania przygotowawczego nadzorowanego przez Prokuraturę Rejonową w R. wynika, że X. Y. nie został przez nikogo pobity, co może wskazywać, że skarżący chciał się uchylić przed grożącą jemu odpowiedzialnością karną za naruszenie nietykalności cielesnej K. C.. Nadto wskazała, iż w zakresie dotyczącym postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego wobec prokuratora X. Y. w sprawie o sygn. [...], wskazana decyzja w porównaniu ze zgromadzonym w toku przedmiotowego śledztwa materiałem dowodowym, zwłaszcza z kluczowym dowodem w sprawie, tj. utrwalonym zapisem monitoringu, stanowi nadinterpretację stanu faktycznego (odpowiedź na zażalenie – k. 59-63).

Pismem z 11 marca 2024 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego – 18 marca 2024 r.), Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego przesłał poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię postanowienia z 5 grudnia 2023 r. o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego prowadzonego w sprawie o sygn. [...] i wniósł o uwzględnienie zażalenia prokuratora X. Y. na uchwałę Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2024 r. wydaną w sprawie o sygn. akt I ZI 80/23, wskazując przy tym, że argumentacja, w jego przekonaniu, za zasadnością środka odwoławczego została zawarta w uzasadnieniu przesłanego postanowienia. Jednocześnie, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego poinformował, że ww. postanowienie nie jest prawomocne, gdyż w dniu 15 grudnia 2023 r. zostało złożone od niego odwołanie przez Prokuratora Generalnego, którego poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię tego środka zaskarżenia także przesłał w załączeniu (pismo – k. 67; postanowienie o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego – k. 68-74v; odwołanie Prokuratora Generalnego – k. 75-84).

Pismem z 25 marca 2024 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego – 2 kwietnia 2024 r.), Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego poinformował, że postanowienie o umorzeniu

postępowania dyscyplinarnego prowadzonego w sprawie o sygn. [...] zostało w dniu 18 marca 2024 r. uchylone przez Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, a sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania. Wskazał, że sąd ten w ustnych motywach podniósł między innymi, że zakończenie postępowania dyscyplinarnego może nastąpić wyłącznie po prawomocnym zakończeniu prowadzonego przed Sądem Najwyższym postępowania w sprawie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora X. Y. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 217 § 1 k.k. (pismo – k. 93).

Pismem z 27 marca 2024 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego – 2 kwietnia 2024 r.), Pierwszy Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego poinformował, że Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym na posiedzeniu w dniu 18 marca 2024 r. sygn. akt [...] uwzględnił odwołanie Prokuratora Generalnego z 15 grudnia 2023 r. od postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego z 5 grudnia 2023 r. o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego w sprawie o sygn. [...] i uchylił zaskarżone postanowienie przekazując sprawę Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego do ponownego rozpoznania w postępowaniu dyscyplinarnym (pismo – k. 95).

Pismem z 20 czerwca 2024 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego – 1 lipca 2024 r.), Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego przekazał Sądowi Najwyższemu kopię postanowienia z 18 marca 2024 r. sygn. akt [...] Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym uchylającego postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego z 5 grudnia 2023 r. o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego w sprawie o sygn. [...] i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania w postępowaniu dyscyplinarnym (pismo – k. 97; postanowienie – k. 98-104).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Weryfikacja zaskarżonego rozstrzygnięcia w kontekście podniesionego w wywiedzionym środku odwoławczym zarzutu - sprowadzającego się w swej

istocie do argumentacji o charakterze wyłącznie kontestacyjnym - przekonuje bowiem o konieczności utrzymania zaskarżonej uchwały w mocy jako w pełni słusznej i pozbawionej jakichkolwiek uchybień.

Na wstępie podnieść należy, że urząd prokuratora objęty został przez ustawodawcę szczególną ochroną prawną w postaci immunitetu, który skorelowany jest z możliwością swobodnego wykonywania czynności zawodowych przez osobę sprawującą ten urząd. Instytucja ta ma za zadanie nie tylko chronić prokuratora przed instrumentalnym wykorzystaniem mechanizmów prawa karnego, w tym możliwością wywierania nacisków przez stronę postępowania czy też inne podmioty zewnętrzne, lecz również zabezpieczać wizerunek wymiaru sprawiedliwości, którego prokurator jest reprezentantem. Nie można przy tym pozwolić by instytucja immunitetu była nadużywana i nadinterpretowana w celu uniknięcia ponoszenia konsekwencji swoich czynów przez prokuratora (por. uchwała Sądu Najwyższego z 3 października 2023 r., II ZIZ 12/23).

Z kolei w myśl art. 135 § 5 ustawy Prawo o prokuraturze, sąd dyscyplinarny wydaje zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, jeśli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Wprawdzie ww. ustawie brak jest legalnej definicji pojęcia „dostateczności”, niemniej można stwierdzić, że odnosi się ono do stopnia przekonania sądu, że istnieją obiektywne i racjonalne podstawy, aby podejrzewać, że prokurator popełnił zarzucany mu czyn. Poziom podejrzenia popełnienia przez prokuratora przestępstwa na potrzeby decyzji o uchyleniu immunitetu musi być na pewno wyższy niż jedynie spekulacje bądź domysły i powinien opierać się na rzetelnym i wiarygodnym materiale dowodowym. Nie chodzi jednak o stan, w którym ma być przesądzony fakt popełnienia przestępstwa, iż prokurator jest winny jego popełnienia, ale o sytuację, gdy zebrane w sprawie dowody wskazują w sposób dostateczny na to, że można mu postawić zarzut popełnienia przestępstwa (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z 10 maja 2012 r., SNO 19/12; uchwała Sądu Najwyższego z 18 lipca 2016 r., SNO 29/16).

Nie ulega zatem wątpliwości, że przekonanie sądu dyscyplinarnego orzekającego w przedmiocie wniosku o uchylenie immunitetu co do faktu popełnienia przez prokuratora przestępstwa, zważywszy na treść art. 135 § 5

ustawy Prawo o prokuraturze, z samej istoty nie może sięgać poziomu pewności i wystarczy ustalenie dostatecznego prawdopodobieństwa w wyżej przedstawionym znaczeniu. Natomiast, zgodnie z art. 135 § 6 ustawy Prawo o prokuraturze, sąd dyscyplinarny orzeka na podstawie wniosku i dowodów załączonych przez wnioskodawcę, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach może przeprowadzić inne dowody.

Niniejsza sprawa odnosi się do uchylenia immunitetu prokuratorowi. Sąd w tym postępowaniu nie ocenia, czy popełniony został czyn zabroniony, a jedynie czy występuje dostatecznie uzasadnione popełnienie przestępstwa. W orzecznictwie podnosi się, że sąd dyscyplinarny powinien ocenić czy zachowanie cechuje się większym niż znikomy ładunkiem społecznej szkodliwości (por. uchwała Sądu Najwyższego z 16 maja 2016 r., SNO 17/16; uchwała Sądu Najwyższego z 23 listopada 2017 r., SNO 49/17). Jednolita w tym zakresie judykatura Sądu Najwyższego wprost wskazuje, że sąd dyscyplinarny jest uprawniony do oceny wynikającego z art. 1 § 2 k.k. kryterium kwalifikacyjnego przestępstwa w postaci społecznej szkodliwości czynu (por. uchwały Sądu Najwyższego z 8 maja 2002 r., SNO 8/02; z 13 stycznia 2003 r., SNO 53/02; z 23 czerwca 2003 r., SNO 41/03; z 27 czerwca 2003 r., SNO 19/02; z 8 maja 2007 r., SNO 21/07; z 27 stycznia 2009 r., SNO 95/08; z 10 maja 2012 r., SNO 19/12; z 10 stycznia 2013 r., SNO 51/12; z 9 października 2013 r., SNO 20/13; z 18 lipca 2016 r., SNO 29/16). W postępowaniu immunitetowym ocena ta ogranicza się do kategorii uprawdopodobnienia stopnia społecznej szkodliwości. Reasumując, stwierdzić należy, że zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej może nastąpić jedynie w sytuacji, gdy zebrane dowody dostatecznie uprawdopodobniają popełnienie przestępstwa o wyższym niż znikomy ładunku społecznej szkodliwości.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszego stanu faktycznego ustalonego przez Sąd I instancji, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy daje podstawy do przyjęcia, że zachowanie prokuratora X. Y. cechuje wyższy niż znikomy stopień społecznej szkodliwości czynu, zaś zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, pozwolił Sądowi I instancji na przyjęcie, że powinno dojść do uchylenia immunitetu prokuratorskiego. Jak trafnie zauważył Sąd I instancji, materiał dowodowy załączony do wniosku, w tym w

szczegółności nagranie z monitoringu obiektu E. w H., przesłuchania świadków oraz prokuratora X. Y. wskazuje na spełnienie przesłanki opisanej w art. 135 § 5 ustawy Prawo o prokuraturze. Co znamienne, Sąd I instancji słusznie zauważył, że prokurator X. Y. nie zaprzeczył, że uderzył K. C., podkreślając przy tym, że uczynił to w celu ochrony A. B. przed jej dalszym działaniem (s. 7 uzasadnienia zaskarżonej uchwały – k. 30).

Przypomnieć natomiast należy, że stosownie do art. 217 § 1 i § 2 k.k. kto uderza człowieka lub w inny sposób narusza jego nietykalność cielesną, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku (§ 1). Jeżeli naruszenie nietykalności wywołało wyzywające zachowanie się pokrzywdzonego albo jeżeli pokrzywdzony odpowiedział naruszeniem nietykalności, sąd może odstąpić od wymierzenia kary (§ 2).

Przechodząc do analizy podniesionego przez skarżącego zarzutu odwoławczego należy wskazać, że jest on całkowicie chybiony.

Sąd Najwyższy przypomina, że zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku, jest tylko wówczas słuszny, gdy zasadność ocen i wniosków, wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania. Zarzut ten nie może jednak sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu, wyrażonymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, lecz wykazania, jakich mianowicie konkretnych uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania dopuścił się sąd w ocenie zebranego materiału dowodowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 24 marca 1975 r., II KR 355/74).

Skarżący nie spełnił wskazanego wymagania. Podkreślenia wymaga fakt, że w postępowaniu w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej sąd dyscyplinarny, orzekający w trybie art. 135 § 5 ustawy Prawo o prokuraturze, nie jest uprawniony do przypisania popełnienia prokuratorowi określonego czynu, ani do ustalenia, że do niego nie doszło – w obu wypadkach na poziomie pewności. Orzeka wyłącznie na płaszczyźnie dostatecznego prawdopodobieństwa jego popełnienia.

Sąd I instancji obszernie w uzasadnieniu odniósł się do zgromadzonego materiału dowodowego, w tym uwzględnił nagrania z kamery, zeznania świadków,

dowód z opinii sądowo-lekarskiej i dokonał oceny zebranych dowodów w sposób zgodny z zasadami logicznego rozumowania. Wziął też pod uwagę okoliczność, iż X. Y. zadzwonił po policję, jak też okoliczność, iż pokrzywdzonej K. C. postawiono zarzuty z art. 157 § 2 k.k. oraz art. 190 § 1 k.k., Sąd Rejonowy w R. wyrokiem nakazowym z dnia 25 kwietnia 2022 r., [...] uznał K. C. winną zarzucanych jej czynów (k. 97-97v). Wskutek wniesionego sprzeciwu Sąd Rejonowy w R. wyrokiem z dnia 28 lutego 2023 r. na mocy art. 66 § 1 i 2 kk i art. 67 § 1 kk warunkowo umorzył postępowanie karne na okres próby wynoszący rok (pkt 1), na podstawie art. 67 § 3 kk orzekł od oskarżonej na rzecz pokrzywdzonej A. B. kwotę 1000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (pkt 2); zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 60 złotych tytułem opłaty oraz kwotę 120 złotych tytułem zwrotu wydatków postępowania (pkt 3)

W uzasadnieniu zażalenia skarżący wskazał natomiast, że cyt.: *„Uderzenie w okolice twarzy było – jak widać na monitoringu – tak nagle, że K. C. nie przewróciła się, stała dalej na nogach. Jej bezprawne zachowanie zostało na mocy prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne z dnia 25 kwietnia 2022 r., w której sąd uznał winną popełnienia przestępstwa nie tylko z art. 157 § 2 k.k., ale również z art. 190 § 1 k.k. Co więcej należy zwrócić uwagę na zamiar skarżącego tu prokuratora poprzez wezwanie na miejsce Policji”*. Tym samym, powyższy sposób uzasadnienia zarzutu dotyczącego błędu w ustaleniach faktycznych stanowi jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami dokonanymi przez Sąd I instancji.

Odnosząc się natomiast do zarzutu niezapoznania się przez Sąd I instancji z treścią nieprawomocnego postanowienia z 5 grudnia 2023 r. o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego wobec prokuratora X. Y., należy zauważyć, że inne są kryteria kwalifikacji czynu jako przewinienia dyscyplinarnego, a inne jako przestępstwa, a należy podkreślić, że sąd dyscyplinarny orzeka o przewinieniach dyscyplinarnych, a nie o przestępstwach. Tożsamość przedmiotu postępowania karnego i postępowania dyscyplinarnego oznacza bowiem jedynie tożsamość czynu, a nie tożsamość jego ocen prawnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 lipca 2014 r., SNO 34/14).

Sąd dyscyplinarny nie zastępuje sądu powszechnego, a tym samym nie przesądza, iż doszło do popełnienia przestępstwa. Kwestię tę rozstrzygnie ewentualnie sąd powszechny. Uchwała zezwalająca na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej także nie przesądza tej odpowiedzialności. Otwiera tylko możliwość prowadzenia postępowania w zwykłym trybie, czyli uchyla immunitet formalny, którego nie mają inni obywatele. Na tym etapie prokurator ma ochronę wynikającą z immunitetu i nie musi wykazywać, że nie popełnił zarzucanego mu czynu. Uchylenie immunitetu ma zatem tylko znaczenie formalne, a nie materialne.

Ponadto, w postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej sąd dyscyplinarny stosuje w zakresie nieuregulowanym odpowiednio przepisy o postępowaniu dyscyplinarnym oraz Kodeksu postępowania karnego, z uwzględnieniem odrębności wynikających z charakteru tego postępowania (art. 135 § 14 i art. 171 pkt 1 ustawy Prawo o prokuraturze). Oczywiście jest przy tym, że prokurator w postępowaniu w przedmiocie uchylenia immunitetu posiada status strony, który nie jest tożsamy ze statusem oskarżonego w postępowaniu karnym. Przyczyną uruchomienia postępowania w przedmiocie uchylenia immunitetu jest właśnie dążenie oskarżyciela publicznego do tego, by ewentualnie można było postawić w sposób procesowy zarzut, co dopiero skutkuje uzyskaniem statusu strony w postępowaniu karnym.

Na marginesie jedynie zauważyć, warto, że Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym na posiedzeniu w dniu 18 marca 2024 r. sygn. akt [...] uwzględnił odwołanie Prokuratora Generalnego z 15 grudnia 2023 r. od postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego z 5 grudnia 2023 r. o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego w sprawie o sygn. [...] i uchylił zaskarżone postanowienie przekazując sprawę Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego do ponownego rozpoznania w postępowaniu dyscyplinarnym (k. 98-104). Sąd ten uznał, że decyzja o umorzeniu była niezasadna i przedwczesna, zaś w postanowieniu o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego ograniczono się wyłącznie do oceny znamion przestępstwa z pominięciem oceny zachowania prokuratora X. Y. w aspekcie przewinienia dyscyplinarnego pod postacią uchybienia godności urzędu.

Mając zatem na uwadze, iż Sąd I instancji rozważył wszystkie dowody ujawnione w niniejszym postępowaniu, dokonał ich trafnej oceny i poczynił w oparciu o powyższe właściwe ustalenia faktyczne, jak również przyjął ich prawidłową wykładnię, z omówionych uprzednio względów zażalenie, jako niezwinające jakichkolwiek skutecznych argumentów, nie mogło doprowadzić do wzruszenia zaskarżonej uchwały.

Sąd Najwyższy podziela przy tym zapatrywania wyrażone przez Sąd *meriti*, że rolą sądu dyscyplinarnego wydającego uchwałę zezwalającą na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej nie jest ustalenie czy czyn zarzucany prokuratorowi X. Y. miał miejsce w sposób niebudzący wątpliwości, lecz jedynie stwierdzenie czy występuje dostatecznie uzasadnione podejrzenie jego popełnienia, co zdaniem Sądu Najwyższego, w składzie obecnym, ma miejsce w przedmiotowej sprawie.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji uchwały, kosztami postępowania odwoławczego obciążając Skarb Państwa.

[M. T.]

Tomasz Demendecki Paweł Wojciechowski Maria Szczepaniec